

Medens jeg var ved at undersøge disse Forhold, saa jeg i et Hovedstadsblad for 13. Oktober i Aar en Annonce med Overskriften: „1.000 Kr. giver 40 Kr. i Udbytte pr. Maaned“ og med følgende Indhold: „En herværende gl. 1ste Kl. Udlaansforretning med fineste Klientel søger yderligere Kapital; 4 pCt. Rente pr. Maaned og absolut betryggende Sikkerhed gives. Risiko udelukket og strengeste Diskretion.“ Jeg kan forstaa, at der skal den strengeste Diskretion til disse Blodhundes Avertissementer. Jeg henstiller til Indenrigsministeren af tage kraftigt fat paa disse lyssky Virksomheder ved bl. a. at udvide Statens Laaneinstitutioner, saa vore fattigste Medborgere kan faa den fulde Nytte af dem og ikke behøver at drives over i disse „Menneskevenner“s Hænder.

Under Forhandlingerne om Boligkommissionen udtalte mit Partis Ordfører her i Salen, at der for en eventuel ny Boligkommission var et banebrydende Arbejde at udføre, nemlig med Hensyn til Byggeriets Fremtid, og det er jo sikkert, at saa gode Love som Lov Nr. 178 af 31. Marts 1917 og Lov Nr. 48 af 5. Februar 1918, af hvilke den sidste nu paa ny er forelagt og vedtaget her i Tinget i forbedret Skikkelse, baade har hjulpet mod Arbejdsløsheden, fremmet Byggeriet og dermed, om end langt fra i tilstrækkelig Udstrækning, bødet paa det uhyre Savn af Boliger, som vi alle Vegne staar overfor. Efter disse Loves Aand og Ordlyd rejste der sig en Del Byggeforeninger, men da disse, i alt Fald en enkelt, som jeg kender særdeles nøje, nemlig Ringsted Byggeforening, skulde henvende sig til baade Finansministeren og Indenrigsministeren om henholdsvis Laan og Tilskud til Foreningen, giver Finansministeren sit Laan, samtidig med at han efter Lovens Ordlyd fastslaar Lejens Størrelse. Noget anderledes gaar det i Indenrigsministeriet. Her opstilles først de almindelige Betingelser for Statstilskud, men der vedføjes for det ene Punkts Vedkommende: „Eller lignende Bestemmelser, som fastsættes af Indenrigsministeren, jfr. § 4 i Lov af 5. Februar 1918.“ Vil man nu undersøge nævnte Lovs § 4, vil man finde, at Ministeren deri bemyndiges til at fastsætte Regler for offentlig Kontrol med Huslejen for saadanne Byggeforeninger. Men i Ministeriets Skrivelse til Ringsted Byggeforening hedder det: „Med Hensyn til den ovenfor anførte Betingelse, at Foreningen skal underkaste sig de Regler om Huslejekontrol, som fastsættes af Ministeriet, skal man tilføje, at Ministeriet er sindet at forlange, at Byggeforeningen skal vedtage

en Bestemmelse om, at der forbeholdes Kommunen Ret til at afkøbe Foreningen samtlige de Ejendomme, til hvilke der ydes Tilskud, efter Forløbet af et nærmere fastsat Antal Aar og til en nærmere fastsat Pris.“ Det forekommer mig, at et saadant Krav ikke kan stilles efter Lovens Ordlyd. Det er et Krav, som ikke staar i Loven, men som er et rent Diktat af, hvad Socialdemokraternes Ordfører forlangte, da Loven om Forhøjelse af Laan til Byggeforeninger var til Behandling her i Folketinget. Jeg finder det ubilligt saaledes at indsmugle en Betingelse, som ikke staar i Loven og neppe heller foreløbig officielt kan blive vedtaget. Gennem denne Administration forringes Loven betydeligt. Det private Initiativ knægtes. Naar Chansen for den enkelte Arbejder bliver lig 0, forsvinder dermed ogsaa Lysten og Interessen for Byggevirksomheden. Husmandsbevægelsen rejste sig og styrkedes gennem det Initiativ, der ligger i: Eget Bo er bedst. Der bør gives den store virkelystne Arbejderstand Lejlighed til at opnaa de samme Fordele, selv om man derved berøver Socialdemokratiet en Række Forretningsførere, Inkassatorer og den Slags. Det private Initiativs Administration er langt billigere, Interessen for det byggede Hjem langt større, naar det er eller kan blive den enkeltes Eje.

Indenrigsministeren henvendte sig saa med sine Ønsker til de enkelte Byraad. Disse var paa Forhaand tilfredse med, at Arbejdsløsheden i Byen gennem Byggeforeningernes Virksomhed blev afhjulpet, at Byen fik Priserne paa saa og saa mange Lejligheder reguleret, men de blev nu gennem Indenrigsministeriets Skrivelse tvunget over i kommunalt Byggeri. Da det endnu er langt de fleste Kommuner, der indser, at kommunalt Byggeri er langt dyrere end privat, maa de, for at kunne overtage Byggeforeningernes Huse, sætte Købesummerne saa langt ned som muligt, for at Byen ikke yderligere skal have Tab. Derved forringes selvfølgelig Lysten yderligere for de enkelte Arbejdere, der ønsker selv at være med til at skaffe sig en billig Lejlighed. Endelig vil jo Afgørelsen alt efter de enkelte Byraads Sammensætning være meget forskellig overfor de enkelte Byggeforeninger. Jeg henstiller derfor til Indenrigsministeren, at han ikke lægger flere Byrder paa de private Byggeforeninger, end Loven kræver, og ikke indfører efter min Mening lovstridige Betingelser for Laanenes Ydelse, og at han endelig søger at skaffe ensartede Regler for de forskellige Byggeforeninger.

Det er vel ikke for meget sagt, at Bolig-